

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

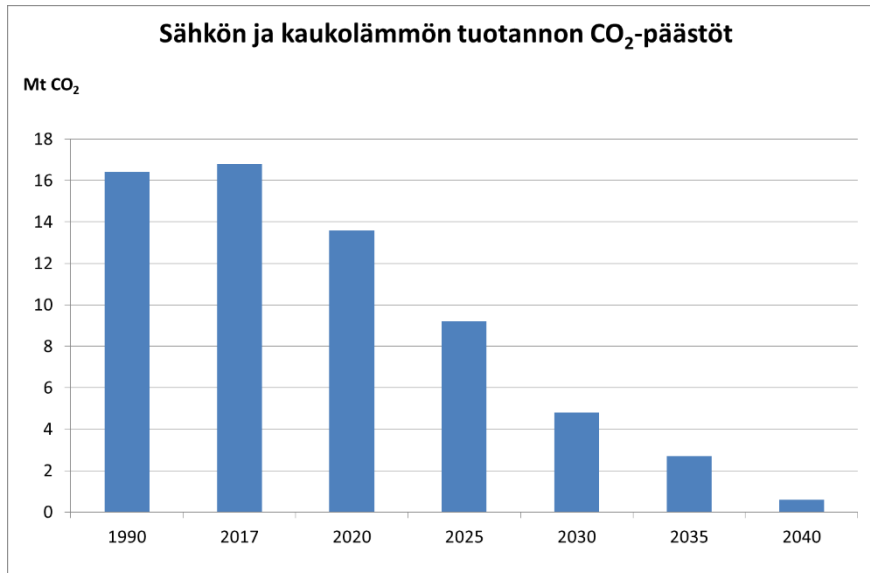
Liikenteen verotuksen kehittäminen: CO₂-päästöt ja verotulot

Markku Ollikainen
Ilmastopaneelin puheenjohtaja

Pääkysymykset

- Kuinka liikenteen päästöt suhteutuvat Suomen hiilineutraaliustavoitteeseen?
- Mitä verokeinoja tulisi käyttää liikenteen päästötavoitteiden saavuttamiseksi?
- Mitä verokeinoja nykyisen verotulon keräämiseksi kun CO₂-pohja vähenee
- Minkälaisella aikataululla edellä mainittuja verokeinoja tulisi ottaa käyttöön, jotta voitaisiin turvata sekä valtiontaloudellisten tarpeiden että päästövähennemien toteutuminen?

Hiilineutraalituspolku 2035 ja liikenne

Liikenne ja taakanjakosektori:

- KAISU: 3 Mt vähennys liikenteessä
- Hallitus: 5 Mt vähennys 2030
- Ilmastopaneeli: 8 Mt 2035
- EU: vuoden 2030 tavoitteen kiristys, osa tulee taakanjakosektoriin

Vähennyspolku sektoreittain

- Sähkö ja kaukolämpö: 14 Mt
- Teollisuuden energia: 3,6 Mt
- **Liikenteen päästöt: 8 Mt**
- Muu polttoainekäyttö: 2,6 Mt
- F-kaasut; prosessit 2 Mt
- Jätteiden käsittely 1 Mt
- **Energiatehokkuus 4 Mt**
- Yhteensä 35 Mt

Paneelin näkemys jatkosta

- Henkilöautoliikenne sähköistyy
- Biopolttoaineet ohjataan raskaaseen liikenteeseen

Tieliikenteen päästövähennys vuoteen 2030

Henkilöautot:

- Biopolttoaineet 0,8 Mt
- Sähköautojen määrän kasvu 1,5 Mt
- Muiden käyttövoimien määrän kasvu 0,1 Mt

Muu tieliikenne

- Biopolttoaineet 1,8 Mt
- Vaihtoehtoiset käyttövoimien kasvu 0,1 Mt
- Ajoneuvojen energiatehokkuus 0,8 Mt

Liikennejärjestelmän energiatehokkuuden ja yhdyskuntarakenteen muutos 1,7 Mt

Yhteensä 7,0 Mt

Tavoitteita sähköautoille (kpl) (2030)

Ilmastopaneeli: 745 000

SITRA: 750 000

ILMO45: 670 000

Autoteollisuus: 580 000

Liikenteen verotus: nykytila

Liikenneverotuksen ensisijainen tavoite on fiskaalinen:

- Ajoneuvoperusteiset verot: 2,2 mrd
- Liikennepolttonesteiden verot: 2,7 mrd
- Yhteensä noin 4,8 mrd ja noin 10% valtion verotuloista
- Polttoaineiden alv 24 % 1,2 mrd euroa ja muita veroja 2 mrd

Verotus & ilmasto: **veroporrastus CO₂ –päästöjen mukaan**

- Autovero, vero hankintahinnassa (16% keskimäärin)
- Ajoneuvovero (perusvero + käyttövoimaverot)
- Liikennepolttonesteiden vero: (62 €/tCO₂)

- Suomen järjestelmä maailmanmitassa linjakas, mutta voisi olla progressiivisempi

Verokeinoja päästötavoitteen saavuttamiseksi

Perusvalinta: keppi ja porkkana

- Veron korotus fossiiliselle polttoaineille
- Sähköisen latausinfran tuet
 - Hankintatuki kansalaiselle ja sen ulottaminen työsuhdeautoihin
- Haitallisten verotukien poisto (diesel & maatalouden koneet)
- Autoverotuksen CO₂-porrastuksen jyrkentäminen

Lisänäkökohtia

- Jakelijoille kohdistettu kansallinen ”päästökauppa” Aalto-yliopiston ehdotuksen mukaisesti
- Leasing autojen suosiminen – apu autokannan uusimiseen?

Biopolttoaineet ja kannustimet sekoitusvelvoitteen ylittämiseen

- **Ruotsin malli:** uusiutuvat polttoaineet ovat vapaita valmisteverosta, kun ne myydään jakelovelvoitteen ulkopuolella

Verokeinoja verotulon keräämiseksi

- **Kilometripohjainen verotus:**
 - **Veron peruste:** tieverkoston tarjoama liikkumispalvelu
 - **Veroaste:** $t = X€/ajokm$
 - **Veropohja:** motoroidut ajoneuvot ml. moottoripyörät, mopedit ja skootterit
- Järjestelmän suhde nykyiseen liikenteen verotukseen
 - Järjestelmä luodaan nykyisen verojärjestelmän rinnalle
 - Km-vero olisi sama kaikille ja aluksi erittäin alhainen
 - Veroastetta nostetaan sitä mukaa kuin liikennepolttonesteiden käyttö vähenee niin, että liikenteestä saadaan vuosittain budjettiin haluttu verokertymä
- Km-verojärjestelmän etuja
 - Helppo sopeuttaa korvaamaan verotulojen laskua, joka johtuu fossiilisen polttoaineen vähenemisestä ja puhtaiden käyttövoimien valinnasta
 - Ei muuta hintasuhteita käyttövoimien välillä, ei spekulatiota autokaupassa
 - Kaikille yhtäläinen vero on yksinkertainen, mutta veroa voidaan differentoida eri perustein (CO₂; asuinpaikka, raskas liikenne)

Km-veron piirteitä ja haasteita

- Kuinka mitata ajokilometrit?
 - Digi-seuranta (reaaliaikainen ei tarpeen)
 - Katsastus
 - Itseraportointi
- Kuinka maksaa vero?
 - Digi yksinkertaisin
 - Ennakkoperintä ja jälkiverotus
- Onko veronkierto mahdollinen?
 - Sijainti yms. ei vaikuta; itseraportointi luo moral hazard-ongelmaa
 - Mittarin manipulointi, mutta se on jo lailla kielletty

Millaisella aikataululla uusia verokeinoja käyttöön?

- Km-veron suunnittelu tulisi aloittaa heti ja pyrkiä saamaan se käytäntöön asteittain seuravan 2-4 vuoden kuluessa
 - Kansalaisten hyväksyntä – tällä hetkellä n. puolet olisivat valmiita seurantaan pohjautuvaan verotukseen
 - Yksityisyydensuoja: oikeudelliset seikat selvitettävä
- Km-veron differentiointi voisi lisätä hyväksyntää (CO₂, asuinpaikka, raskas liikenne)
- Nykyisen verojärjestelmän CO₂-porrastus & km-vero

Millaisella aikataululla uusia verokeinoja käyttöön?

- Asteittainen veromuutos korvaa pääosin nykyisen verotuksen
 - Nykyistä liikenneverotusta ei tule purkaa, vaan kaksi järjestelmää ovat yhtä aikaa voimassa suhteellisen pitkään
 - Päästötön henkilöautoliikenne mahdollistaa aikanaan verotuksen muun rakenteen muuttamisen

SUOMEN
ILMA**STOP**PANEELI
The Finnish Climate
Change Panel